

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
6172-07

meddelad i Stockholm den 24 januari 2008

KLAGANDE

AA

Ombud och offentligt biträde

Advokat Mattias Björk
Advokatkompaniet Thorén & Partners AB
Box 3549
103 69 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Stockholm dom den 24 september 2007
i mål nr 5876-07 (bilaga)

SAKEN

Psykiatrisk tvångsvård

YRKANDE M.M.

AA överklagar kammarrättens dom och yrkar att Regeringsrätten med ändring av kammarrättens dom lämnar chefs-överläkarens ansökan om fortsatt vård enligt 9 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, LPT, utan bifall och förklarar att vården enligt LPT omedelbart ska upphöra. Som grund för överklagandet anför hon bl.a. följande. Hon lider inte av någon allvarlig psykisk störning och är i vart fall inte i behov av sådan vård som omfattas av möjligheterna att förlänga tvångsvården under sedan lång tid pågående permission i hemmet. Vidare är hon

Dok.Id 48604

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5

Expeditionstid
09:00-12:00
13:00-15:00

Telefon
08-561 676 00
Telefax
08-561 678 20

beredd att ta medicin i tablettform varför nödvändig vård kan ges med hennes samtycke.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 3 § första stycket LPT får tvångsvård ges endast om

1. patienten lider av en allvarlig psykisk störning,
2. patienten på grund av sitt psykiska tillstånd och sina personliga förhållanden i övrigt har ett oundgängligt behov av psykiatrisk vård, som inte kan tillgodoses på annat sätt än genom att patienten är intagen på en sjukvårdsinrättning för kvalificerad psykiatrisk dygnetruntvård, och
3. patienten motsätter sig sådan vård som sägs i 2 eller det till följd av patientens psykiska tillstånd finns grundad anledning att anta att vården inte kan ges med hans samtycke.

Av 9 § LPT framgår att rätten, efter ansökan av chefsöverläkaren, får medge att tvångsvården fortsätter utöver den längsta tiden enligt 8 § LPT (fyra månader). Medgivande får lämnas för högst sex månader åt gången, räknat från prövningstillfället.

Enligt 25 § första stycket LPT får chefsöverläkaren ge en patient tillstånd att under en viss del av vårdtiden vistas utanför sjukvårdsinrättningens område, s.k. permission. Tillståndet får ges för visst tillfälle eller för vissa återkommande tillfällen. Tillståndet får också ges för en längre period, om det finns särskilda skäl att anta att åtgärden är angelägen för att förbereda att tvångsvården upphör. Tillstånd får ges endast under förutsättning att det står i överensstämmelse med vårdplanen.

I författningskommentaren till 25 § LPT uttalades bl.a. följande (prop. 1999/2000:44, s. 117–118).

Förslaget innebär att permission kan ges för visst tillfälle eller för vissa återkommande tillfällen. Tillståndet får också ges för en längre period, om det finns särskilda skäl att anta att åtgärden är angelägen för att förbereda att tvångsvården upphör. Det skall således inte längre vara möjligt att ge tillstånd till vistelse utanför vårdinrättningens område till vårdtidens slut. Däremot skall det finnas möjlighet till permission i fall där en längre permission i slutet av vårdtiden är angelägen för att förbereda att tvångsvården upphör. Genom att ange att särskilda skäl skall föreligga markeras att det är fråga om situationer som avviker från det normala. Förutsättningen för att kunna ge permission under längre tid i slutet av tvångsvårdstiden är att det ska föreligga en rimligt förutsägbar prognos att tvångsvården efter permissionstidens utgång kan upphöra. En sådan prognos bör därför inte kunna ställas om tidsperspektivet är längre än flera

månader. Det kan dock tänkas uppstå situationer då en förlängning av tvångsvården är oundgängligen nödvändig. I dessa fall kan också permissionstiden förlängas utan att patienten först återintas på sjukvårdsinrättningen. Det bör dock understrykas att nuvarande system med patienter som ges permission till vårdtidens slut inte längre får förekomma.

I målet är utrett att AA lider av en allvarlig psykisk störning och att hon har bristande insikt härom. Vidare får anses framgå av utredningen att det till följd av hennes psykiska tillstånd finns grundad anledning att anta att erforderlig vård inte kan ges med hennes samtycke.

De i 3 § första stycket 1 och 3 LPT angivna förutsättningarna för vård är därmed för handen. Frågan i målet är härefter om AA, som haft permission förlagd till hemmet sedan april 2006, kan anses ha ett oundgängligt behov av psykiatrisk vård i den mening som avses i punkt 2 av samma stycke.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

AA har fått tvångsvården förlängd vid flera provnings-tillfällen sedan hon intogs för vård enligt LPT i mars 2006. Vidare har hon sedan april 2006 oavbrutet haft tillåtelse att vistas utanför sjukvårdsinrättningens område genom permission till hemmet.

Chefsöverläkaren har i ansökningen om fortsatt vård uttalat att AA är i total avsaknad av sjukdomsinsikt, att hon därmed helt saknar behandlingsmotivation och att hon alldeles säkert kommer att avsluta sin medicinering om LPT avskrivs. Vidare har chefsöverläkaren anfört att när patienten erhåller behandling med stöd av LPT medger hennes funktionsnivå vistelse i hemmet och att hon, om hon slutar medicinera, oundvikligen hamnar i en kraftfull psykosutveckling. Enligt chefsöverläkaren går behandlingsplanen framförallt ut på att patienten ska kunna upprätthålla en acceptabel livskvalitet under resten av sitt liv och kunna vara i hemmet med erforderliga stödinsatser.

Av vad chefsöverläkaren yttrat framgår att den medgivna permissionen till hemmet inte uppfyller det i 25 § LPT uppställda kravet att en permission för en längre period får medges endast om det finns särskilda skäl att anta att åtgärden är angelägen för att förbereda att tvångsvården upphör. Vid detta förhållande och då AAs tillstånd i dagsläget inte synes vara av den art att någon återintagning på en sjukvårdsinrättning är aktuell finner Regeringsrätten att förutsättningen för vård i 3 § första stycket 2 LPT inte kan anses föreligga. Bestämmelserna i LPT medger således inte att den för AA behövlige behandlingen i hemmet

fortsättningsvis genomdrivs med tvång. Överklagandet ska därför bifallas.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten ändrar kammarrättens dom och avslår ansöknings om fortsatt vård enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård. Till följd härav ska tvångsvården av AA omedelbart upphöra.

Regeringsrätten fastställer vad kammarrätten beslutat om sekretess och bestämmer att ersättning ska betalas till advokat Mattias Björk som offentligt biträde med 1 980 kr (inklusive mervärdesskatt) för arbete.

Lars Wennerström

Eskil Nord

Lennart Hamberg

Annika Brickman

Kristina Ståhl

Svante Noring
Föredragande regerings-
rättssekreterare

Avd II
Föredraget 2008-01-23